

zajedno sa nedostacima koji su napravljeni. Ovaj posao definitivno je obavljen poslije sastanka Arhivskog savjeta Hrvatske, koji je održan krajem 1959. god.

Poslije provođenja evidencije registratura i registraturne građe pristupilo se utvrđivanju fondova i stanja u kojem se nalaze. Na osnovu evidencije tražili smo od ustanova i poduzeća da obavijeste Arhiv u kakvom se stanju i uslovima nalazi građa koju posjeduju i kada bi u zajednici s nama mogli izvršiti primopredaju iste. Poslije toga se prišlo primanju fondova. Do sada su primljeni fondovi: Općinskog poglavarstva u Brodu na Savi, NOO-a Slavonski Brod od 1945-1950, Okružnog NOO Slav. Brod, Zanatske komore, Građanske škole, OPZ, »Podvinje«, Radničkog doma u Slav. Brodu i Gimnazije »Zlatka Snajdera«.

Osim toga, radilo se na sređivanju arhivske građe iz perioda NOR, te su radi toga posjećena sva sela na kotaru. Materijal koji se odnosi na temu Radnički pokret i NOB sakupljalo se u Zagrebu, Beogradu, Osijeku i drugim mjestima izvana našeg kotara. Zahvaljujući dobroj organizaciji i određenim materijalnim uvjetima, taj posao je u velikoj mjeri obavljen. Prikupljeno je o tome do sada oko 100.000 raznih dokumenata. Razumije se da smo svjesni da taj posao nije još završen i da će na tome trebati još dosta raditi, ali smo zadovoljni, što rezultati dosadašnjeg rada nisu izostali. Taj uspjeh je to veći, što su za veliku većinu tih materijala već izrađena regesta. Jedan dio građe nalazi se u mikro-filmovima (oko 40.000 dokumenata).

Nastavit će se primanje fondova pojedinih ustanova i poduzeća, a usporedo s tim radit će se na sređivanju one građe koja je primljena i pohranjena u depoima Arhiva. Već sada se Arhivu obraćaju pojedinci i institucije raznim molbama i zahtjevima. Među njima ima i organa vlasti, poduzeća i ustanova. Gotovo sve njihove zahtjeve Arhiv je zadovoljio pa zato već sada u gradu uživa značajan ugled.

I organizaciji arhivističke službe na terenu posvećivalo se dosta pažnje. Konačno je postignut sporazum s NOK Nova Gradiška i Slavonska Požega da budu suosnivači Historijskog arhiva u Slavonskom Brodu zajedno sa NOK Slavonski Brod. Svi su oni osigurali osnovna sredstva za rad ispostava (prihvatišta) na njihovim kotarima. Osigurali su potrebne prostorije, inventar i kadar. Sada se uspostavlja koordinacija i, možemo reći, arhivska služba na tim terenima počinje djelovati.

Arhiv se preplatilo na sve stručne publikacije i časopise koji izlaze u zemlji.

Zdravko Krnić

RAD HISTORIJSKOG ARHIVA U SPLITU U 1959. GODINI

Primljeni fondovi

Na planu sakupljanja arhivske građe i obogaćivanja fundusa u toku prošle godine ovaj je Arhiv uspio pronaći dio starog Splitskog arhiva, koji spominje Betner u svom rukopisu, koji se čuva u Državnom arhivu u Zadru. Za sada se ne može dati cjeloviti sadržaj toga fonda, ali iz sadašnje faze sređivanja vidljivo je da se glavnina spisa odnosi na notare Splita i okolice i na stari splitski i kliški sud sa najstarijim testamentima iz XV stoljeća. Rad na inventaru te građe, koja je dragocjena za historiju staroga Splita i okolice, nastavlja se. Veliki dio tog fonda dosta je dobro sačuvan. Fond sadrži cca 2.000 svežanja i knjiga.

Osim spomenutoga arhiva preuzeti su još ovi fondovi:

1) **Arhiv poduzeća P. t. t. u Splitu**, stariji dio od 1890. do 1949. Većina te građe nalazi se u vrlo lošem stanju, a na desetke svežnjeva i knjiga skoro su potpuno istrunuli od vode i vlage, kojima je građa bila izvrgnuta u podrumu pod P. t. t. Fond sadržava 723 svežnja i 171 knjigu.

2) **Arhiv likvidiranog poduzeća »Komisionar«** u sređenom stanju. Građa datira od 1950. do 1958. i ima 13 sanduka svežnjeva, 108 knjiga i 16 uokvirenih dokumenata.

3) **Stariji arhiv osnovne škole Lučac**. Građa obuhvaća period od 1890. do 1900, dobro je ušćuvana i obuhvaća 2 velika sanduka spisa i knjiga.

Arhiv je od privatnika dobio na poklon **46 vacchetta Bratovštine sv. Nikole** u Velom Varošu u Splitu, a datiraju od 1778. do 1852. godine.

Sređivanje građe

U toku 1959. izvršena je početna faza sređivanja u 10 fondova sa 2895 svežnjeva. Među tim fondovima nalaze se: Oblasni narodni odbor za Dalmaciju, Kotarski sud Imotski, Direkcija pomorske plovidbe, itd.

Detaljnije su sređeni fondovi Klasične gimnazije u cjelini, a djelomično fond Direkcije pomorskog saobraćaja i fond Jugoslavenskog zbjega.

Popisano je 2.600 uredovnih knjiga raznih fondova, i za svaku je ispisan inventarski listić.

Škartiranje

Izvršeno je grubo škartiranje u fondu Klasične gimnazije. Osim toga stručni službenici arhiva učestvovali su kao članovi komisije u škartiranju registraturne građe 5 poduzeća i ustanova na području Splita.

Priručna biblioteka

Nastavlja se rad na katalogiziranju knjiga. Do sada je popisano 1.450 svezaka.

Rad na terenu

U okviru akcije na evidentiranju registraturne i arhivske građe na području kotareva Split i Makarska službenici ovoga Arhiva obišli su glavne punktove terena, održali sastanke s predstavnicima vlasti, ustanova i organizacija i dali potrebna uputstva. U akciji je anketirano 1.468 registraturnih i arhivskih jedinica, od čega se je anketi odazvalo 61%. Pored toga što je Arhiv sudjelovao u ovoj akciji, pružena je stručna pomoć onim registraturama koje su je zatražile. Naročita pomoć bila je ukazana obitelji Fanfogna-Garagnin u Trogiru, učinjena povodom poklona nekoliko desetaka kartolara.

Izvanredni radovi

Arhiv je izvršio prikupljanje stampata u povodu 40. godišnjice KPJ i historije radničkog pokreta u Dalmaciji.

Naučno-stručni rad i publiciranje

Arhivisti ustanove obradili su građu iz zbirke Poljički spomenici i arhiva Makarske biskupije, koja se građa odnosi na ekonomske probleme srednje Dalmacije u XVIII i XIX stoljeću, te cjelokupni sumarni inventar fondova i zbirki ovoga arhiva.

Ovi radovi su pripremljeni za publiciranje i bit će sadržaj drugog sveska naše edicije.

Tjedan arhiva

U suradnji s podružnicom Društva arhivista u Splitu održan je Tjedan arhiva od 8. do 14. XI.

Ante Palavrić

HISTORIJSKI ARHIV KOMUNE HVARSKKE

Sumarni prikaz rada u 1959. godini.

U ovoj godini Historijski arhiv pojačao je rad na sređivanju vlastitih fondova, kao i nekih od fondova koji stoje pod njegovim nadzorom i koji su prvi put popisani i objavljeni u arhivskim inventarima 1955, 1957. i 1958. Pored dva stalna službenika mogao je biti zaposlen i jedan honorarni saradnik. Tako su u tom razdoblju radili u arhivu Duboković, Novak i Kukurin.

Najprije je sreden rasuti dio arhiva općine Jelsa, tj. 60% tog fonda, tako da sad imamo prvi inventar arhiva Jelse, čime je omogućena dobra orijentacija. Na ovom se fondu tako moglo izvršiti eksperimentirano škartiranje, jer nije bilo mogućnosti da se počini greška. Ipak škartirani materijal za svaku sigurnost nije uništen.

S istim kriterijem započeta je inventarizacija fonda općine Vrboska, koji se u času preuzimanja nalazio u sličnom stanju kao i onaj Jelse.

Osim toga radilo se na fondovima u privatnom posjedu Duboković Nadalini (Inventar 1955) i Kasandrić (Inventar II 1957), koji stoje pod nadzorom Historijskog arhiva, kao i svekoliki hvarski arhivski historijski fond. U arhivu Duboković vršena je registracija još neregistriranih fascikala. Arhiv Kasandrić smješten je u nove kartone i načinjen je novi popis.

Tim radovima, i nizom manjih ispravaka i nadopuna na drugim fondovima, bit će omogućena publikacija kompletnijeg indeksa, koji je teoretski u programu za 1960.

Historijski arhiv nije do danas prilazio otkupu većih fondova, smatrajući svoju upravu efektivnom i dovoljnom za naučno korištenje. Odlučeno je, međutim, da se otkupi fond Kasandrić kao prvi veći fond, pa će se to izvršiti u 1960, a isplata će se morati ešelonirati na dulje vrijeme. Modaliteti će zavisiti o procjeni, koja će se obaviti po propisima. Do odluke o otkupu je došlo, pošto je vlasnik, u želji da svoj arhiv otuđi, stvorio nehotice izvjesni nemir u sistemu rada Historijskog arhiva. Otkupit će se također neki manji fondovi (rukopisi J. Carića s područja beletristike — Slike iz pomorskog života, Krvna osveta etc., i sa područja pomorske terminologije, — i neki rukopisi P. Kasandrića, prevodioca narodnih pjesama na talijanski i literarnog esejiste).

Započeta je inventarizacija priručne biblioteke, pa će se popis spremi za izdanje ili na drugi način staviti na raspolaganje korisnicima. Početkom 1960. će se otkupiti relativno mali, ali neobično značajki skupljen fond stručne literature koja može služiti naučnim radnicima u Hvaru (Ivanović, Stari grad).